

Drets humans

- ❑ Les ONG internacionals van centrar principalment la seva atenció en la situació al Líban, Darfur (Sudan) i la RD Congo.
- ❑ La UA va posar en marxa el Tribunal Africà dels Drets Humans i dels Pobles.
- ❑ Es produeixen importants avenços normatius en relació amb la Convenció Internacional dels Drets dels Discapacitats i la Declaració sobre els Drets dels Pobles Indígenes.
- ❑ La Subcomissió de l'ONU per a la Protecció i la Promoció dels Drets Humans va celebrar el seu període de sessions marcada per la incertesa del seu futur en el marc de les reformes del Consell de Drets Humans.

En el present capítol s'hi analitza la situació relativa als drets humans i a les llibertats fonamentals a partir del seguiment de les violacions denunciades per organitzacions no governamentals de drets humans (principalment Amnistia Internacional i *Human Rights Watch*) i per organitzacions internacionals i intergovernamentals, especialment d'àmbit europeu i de les Nacions Unides. Durant aquest tercer trimestre de l'any s'ha dedicat especial atenció a la Subcomissió de l'ONU per a la Protecció i la Promoció dels Drets Humans reunida a Ginebra el mes d'agost.

7.1. Violacions dels drets humans i de les llibertats fonamentals

El següent apartat inclou en una primera part informació sobre els contextos que han centrat el treball de les ONG així com sobre les labors de les organitzacions internacionals de drets humans en els diferents continents.

a) Aspectes destacats per les organitzacions no governamentals

Durant aquest trimestre, la majoria d'organitzacions no governamentals, d'entre elles, Amnistia Internacional (AI) i *Human Rights Watch* (HRW) van destacar especialment la situació de crisi humanitària a **Darfur (Sudan)**; l'escalada de violacions dels drets humans a **Burundi** (execucions extrajudicials, segrestos i arrests il·legals i arbitraris) i els abusos comesos a diverses regions de la **RD Congo**. En aquest sentit, Amnistia Internacional va reiterar la seva preocupació en un nou informe pels defensors de drets humans de l'Àfrica Oriental i de la Banya d'Àfrica que posen en perill la seva vida per denunciar violacions dels drets humans. En el continent americà, aquestes organitzacions han destacat de manera especial la responsabilitat del Govern de **Colòmbia** en els atacs contra activistes dels drets humans i l'augment per quart any consecutiu dels assassinats de dones a **Guatemala** degut en part a la impunitat generalitzada que impera al país. En el continent asiàtic, han destacat els homicidis polítics a les Filipines i la continua repressió als advocats defensors dels drets humans a la Xina. Al **Nepal**, la *National Coalition for Children as Zones of Peace* ha denunciat el fet que determinats grups armats continuïn utilitzant escoles de llocs d'acantonament militar. Finalment, un gran nombre d'organitzacions no governamentals ha denunciat la situació de la població civil **al Líban** i, en relació a la lluita antiterrorista, al llarg d'aquest trimestre AI ha denunciat especialment el cas de les persones acusades sota la llei antiterrorista a **Turquia** que continuen sotmeses a judicis sense garanties i la utilització de la tortura.

Taula. 7.1. Principals països assenyalats per les ONG per greus violacions dels drets humans durant el trimestre			
	Països	Principal segment de població impactat	País en situació de:
Àfrica	Darfur (Sudan)	Població civil	Conflicte/crisi humanitària.
	Burundi	Població civil	Conflicte/crisi humanitària.
	RD Congo	Població civil	Conflicte/crisi humanitària.
Amèrica	Colòmbia	Defensors dels drets humans	Conflicte/crisi humanitària.
	Guatemala	Dones	Tensió
Àsia	Filipines	Opositors polítics	Conflicte
	Xina	Defensors dels drets humans	-
	Nepal	Menors	Conflicte/crisi humanitària.
Europa i Àsia Central	Turquia	Presumptes terroristes	Tensió
Orient Mitjà	Líban	Població civil	Conflicte/crisi humanitària.

Com a eix temàtic del trimestre cal destacar que l'Organització Mundial contra la Tortura (OMCT) va presentar un estudi sobre les causes econòmiques, socials i culturals de la violència, que contempla de manera innovadora la tortura. L'organització assegura, basant-se en el treball realitzat al llarg de 20 anys pels 280 membres de la seva xarxa, que per a l'efectiva eliminació de la **tortura** i altres formes de violència és essencial protegir també els drets econòmics, socials i culturals.

Finalment, i per mitjà de l'anàlisi dels informes anuals de 2005 d'Amnistia Internacional i de *Human Rights Watch* es pot destacar que durant l'any es van produir **casos molt greus de violacions dels drets humans a 57 països de tot el món**, abusos relatius al dret a la vida i a la seguretat de la persona de manera sistemàtica i generalitzada per acció o omissió de l'Estat, com són les execucions extrajudicials, desaparicions forçoses, morts sota custòdia, tortura, detencions arbitràries i impunitat generalitzada. Aquests informes recullen també el fet que a 31 països més es van donar aquest tipus d'abusos així com violacions de les llibertats civils i polítiques si bé de manera esporàdica.

b) Aspectes destacats per les organitzacions internacionals i intergovernamentals

A l'àmbit europeu, cal destacar que el Consell d'Europa va expressar la seva profunda preocupació per la proposta de Polònia de reintroduir la pena de mort. L'abolició total de la pena de mort és un dels eixos centrals dels treballs del Consell així com la garantia que no es fa cap excepció en la prohibició total de la tortura en els seus 46 Estats membres. En aquest sentit, el Consell va anunciar que els seus experts visitaran tots els centres de detenció de Kosovo per verificar si les condicions de reclusió s'ajusten a la Convenció Europea per a la Prevenció de la Tortura i altres Tractes o Càstigs Inhumans o Degradants.

En **el context africà** destaca especialment l'aplicació efectiva de la UA del Tribunal Africà dels Drets Humans i dels Pobles, establert formalment el 1998. Prenent com a referència el Pacte Africà de Drets Humans i dels Pobles de 1982, el nou Tribunal analitzarà casos de violacions als drets humans plantejats per la Comissió Africana de Drets Humans i dels Pobles atenent fins i tot demandes individuals després de l'esgotament dels recursos interns.

En l'àmbit de les **Nacions Unides**, és necessari destacar la visita oficial de l'Alta Comissionada pels Drets Humans, a **la Banya d'Àfrica** en la qual L. Arbour va destacar, entre altres aspectes, la manca de compliment de molts dels compromisos adquirits per les autoritats sudaneses (Darfur), en matèria de drets humans, la necessitat que la situació que viu Somàlia rebí atenció internacional

i la il·legalitat de les lleis que Etiòpia aplica als membres de l'oposició. En aquest sentit, un informe del Secretari General de l'ONU sobre menors i conflicte armat al Sudan va revelar que es segueixen cometent abusos contra els menors (assassinat, mutilació, reclutament forçós, violació i violència sexual, segrest i denegació d'accés a assistència humanitària) per part de tots els grups armats.

La ACNUDH també va realitzar una visita oficial a **Guatemala**, en la qual es va fer portaveu de la progressiva frustració de la població pel que fa a la seguretat, l'equitat i la justícia, i va subratllar especialment preocupant el retard en l'obtenció de justícia i reparació de les víctimes del conflicte armat.

Durant aquest trimestre, L. Arbour també es va manifestar sobre la situació al **Nepal**, expressant la seva preocupació per l'augment de l'ús de la força dels cossos de seguretat en les últimes manifestacions. El Relator Especial sobre la Tortura, M. Nowak, va subratllar que el Nepal és l'únic país que ha visitat fins ara en què la tortura s'aplica de manera sistemàtica. En relació amb **Sri Lanka**, L. Arbour va expressar la seva inquietud per l'assassinat de civils al país i va instar a les parts a prendre mesures immediates per disminuir el clima de violència, reprendre el diàleg i enfortir les mesures de protecció contra possibles abusos.

Finalment, L. Arbour va expressar la seva condemna més ferma per l'assassinat de civils al **Líban**, entre ells un nombre elevat de menors, ocasionat pels bombardejos de les Forces Israelianes alhora que va instar a totes les parts a respectar la llei internacional.

Un altre dels esdeveniments destacats d'aquest trimestre ha estat la intensa labor en l'àmbit dels procediments especials. Arran del suïcidi de tres presoners a **Guantánamo**, la Relatora del Grup de Treball sobre Detenció Arbitrària, L. Zerrougui, el Relator Especial sobre la independència dels jutges i advocats, L. Despouy, el Relator Especial sobre la tortura, M. Nowak, la Relatora Especial sobre la llibertat de religió i creença, A. Jahangir, i el Relator Especial sobre el dret de tota persona a gaudir el nivell més alt possible de salut física i mental, P. Hunt, van subratllar que el suïcidi dels tres presoners era fins a cert punt previsible i van indicar que aquests fets confirmen la importància de les recomanacions contingudes a l'informe que van presentar el trimestre passat i la urgència que aquestes s'apliquin al més aviat possible. Els experts van exigir de nou el tancament immediat d'aquest centre de detenció.

Per la seva banda, el Relator Especial sobre execucions extrajudicials, P. Alston, va acollir de grat l'anunci del President de **Sri Lanka** de convidar una comissió internacional per investigar els assassinats, desaparicions i segrests perpetrats recentment al país.

S'han realitzat també diverses visites per part dels procediments especials, d'entre elles la de la Relatora Especial de l'ONU sobre la violència contra les dones, Y. Ertürk, a **Turquia** on s'ha enregistrat una taxa molt alta de suïcidis entre les dones com a conseqüència, segons la Relatora, dels matrimonis forçats, la violència domèstica i la negació dels drets reproductius.

En l'àmbit temàtic, el Relator Especial per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals en la lluita contra el terrorisme, M. Scheinin, es va pronunciar sobre la futura llei antiterrorista jordana i el seu impacte en els drets humans, va instar el Govern de Bahrain a reconsiderar la nova legislació antiterrorista i va expressar la seva satisfacció pel fet que el projecte de llei adoptat pel Knesset israelià hagi inclòs moltes de les crítiques provinents de diversos sectors, inclosa la societat civil.

Altre fet especialment destacable del trimestre és l'estudi del **Comitè de Drets Humans** del informe presentat per la UNMIK sobre la situació dels drets humans a **Kosovo** des de 1999, sent aquesta la primera vegada que una missió de l'ONU informa a un òrgan de tractat. En les seves conclusions, el Comitè acull amb satisfacció la promulgació d'un Codi Penal Provisional, adverteix sobre la manca d'independència de l'òrgan de drets humans que examina les denúncies presentades contra la UNMIK i mostra la seva preocupació per la manca de cooperació de la

missió de l'ONU amb el Tribunal Penal Internacional per a l'antiga Iugoslàvia. El Comitè de Drets Humans de l'ONU també va emetre una sèrie de recomanacions després d'examinar l'informe presentat pels **EUA** i va expressar la seva preocupació per la pràctica de detenir persones i mantenir-les en captivitat a llocs secrets durant llargs períodes de temps.

Finalment, el **Consell de Drets Humans** de l'ONU va celebrar una sessió extraordinària per tractar l'empitjorament de la situació al Líban després de la qual va emetre una resolució en què va condemnar amb fermesa les greus violacions dels drets humans perpetrades per Israel i va cridar a les parts a no utilitzar la violència contra els civils.

Consell de Drets Humans: La politització dels drets humans continua

La segona sessió extraordinària del Consell de Drets Humans que va tenir lloc el 11 d'agost va demostrar com és de difícil fugir de la tan anomenada politització dels òrgans intergovernamentals de protecció dels drets humans. La resolució sobre la situació dels drets humans al Líban fa una crida a totes les parts del conflicte perquè es respecti el dret internacional i s'eviti l'ús de la violència contra la població civil. No obstant això, tan sols condemna els excessos i les violacions de drets humans comesos per Israel. Si bé tots els estats que van votar en contra- països membres de la Unió Europea, el Japó i el Canadà- s'han emparat en aquest caràcter de desequilibri del text, el fet de que votessin en contra de la resolució condemnatòria sobre la situació en els Territoris Ocupats Palestins, suscita dubtes sobre la motivació d'aquests vots, que semblen encobrir tendències polítiques i no ser tant el resultat de valoracions respecte a la situació dels drets humans. Certs Estats, com el Canadà, van afirmar que el Consell s'hauria d'utilitzar amb fins constructius i van apel·lar a criteris de objectivitat i no de selectivitat en la consideració per part d'aquest òrgan de temes relacionats amb els drets humans. Aquest argument va ser contestat pel grup africà, representat per Algèria, que va afirmar que pels estats que votaven en contra de la resolució seria impossible justificar en un futur qualsevol intervenció en altres països. Si bé és cert que no és un text equilibrat, i que obvia vulneracions de drets humans per part de Hezbol·là, també ho és que la proporció dels atacs no admet cap mena de comparació i que les vulneracions per part d'un Estat suposen diferent consideració jurídica a les d'un grup armat. Pel que fa a això cal destacar la posició de Mèxic, que ha exemplificat la possibilitat de votar a favor afirmant al mateix temps la preferència d'un text més equilibrat.

Especialment preocupant és la menció dels EUA sobre els entrebancs i la manca d'idoneïtat que suposava que el Consell de Drets Humans examinés una situació que es trobava al mateix temps sota l'estudi del Consell de Seguretat, fet que es va qualificar com potencialment contraproductiu als esforços d'aquest últim.

En definitiva, aquesta sessió ha constituït un exemple que la crítica de politització que es va adjudicar a l'antiga Comissió serà un laste difícil d'eliminar pel Consell, ja que els debats han tingut a veure més amb les aliances polítiques dels estats que amb qüestions concretes relatives als drets humans, que han quedat marginades. D'altra banda, s'ha perdut una valuosa oportunitat d'executar una de les funcions pròpies del Consell, la de promoure la coordinació i la incorporació dels drets humans a l'activitat general de l'ONU, la qual cosa inclou el Consell de Seguretat. Restava per veure com implementarà el Consell aquesta funció i si els estats apostaran pel fet que realment els drets humans es converteixin en un eix transversal de qualsevol acció dels òrgans de les Nacions Unides, especialment de les decisions del Consell de Seguretat.

En ocasió del **Dia Mundial de la Llibertat de Premsa**, diversos relators especials van subratllar el paper vital que la premsa juga en la promoció de la democràcia i els drets humans. Els experts van denunciar l'alt nivell de violència dirigida contra els mitjans, i van posar de manifest que el 2005 ha estat l'any en el qual s'han comptabilitzat més casos d'aquest tipus de violència.

Finalment cal destacar de manera especial l'adopció de la **Convenció Internacional dels Drets dels Discapacitats** per part de l'Assemblea General de l'ONU, que té com a principal objectiu posar fi a la discriminació de les persones amb discapacitats així com el fet que, en una votació històrica que va provocar una rotunda ovació per part dels presents, el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides va aprovar el text de la **Declaració sobre els Drets dels Pobles Indígenes** que s'ha estat discutint durant més de 20 anys. Aquest esborrany serà properament sotmès a votació a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

7.2. Subcomissió de promoció i protecció dels drets humans de l'ONU

La recent dissolució de l'antiga Comissió de Drets Humans i la consegüent incertesa del futur del seu òrgan subsidiari, la Subcomissió de drets humans, ha motivat la dedicació d'aquest espai a aquest fòrum. Al llarg del capítol s'hi descriuran quines són les seves funcions, la seva metodologia de treball i les característiques específiques que fan imprescindible la seva permanència en el sistema internacional de protecció dels drets humans.

a) Definició, funcions i metodologia de treball

La Subcomissió va ser creada per la Comissió de Drets Humans el 1947 i està formada per 26 experts independents que representen els cinc grups regionals i que han estat triats per l'antiga Comissió de drets humans, a proposta dels estats. No obstant això, en ocasions els estats designen funcionaris governamentals, la qual cosa suposa un perjudici a la pretesa independència de la Subcomissió. És per això que una de les propostes de reforma estava dirigida a que la Comissió no acceptés la candidatura de cap membre de la Subcomissió que no tingués un clar perfil d'expert independent en drets humans.

Quines són les funcions de la Subcomissió?

Les principals funcions de la Subcomissió han sigut emprendre estudis sobre qüestions de drets humans, realitzar recomanacions relatives a la prevenció de la discriminació de qualsevol tipus i la protecció de minories racials, nacionals, religioses i lingüístiques i dur a terme d'altres funcions que pogués encomanar-li l'antiga Comissió. Els estudis que s'han elaborat s'han centrat en qüestions com l'administració de justícia, la lluita contra la discriminació i la protecció dels drets humans de minories, pobles indígenes i altres grups vulnerables. En concret i en els últims anys, la Subcomissió ha triat com a temes d'estudi el terrorisme, la mundialització, els acords econòmics bilaterals i multilaterals, les activitats de les empreses transnacionals, els drets de propietat intel·lectual i la responsabilitat del personal internacional que participa en les operacions de manteniment de la pau, d'entre altres temes. Les decisions adoptades per la Subcomissió sobre aquests aspectes s'envien la Comissió que es pronuncia sobre aquests.

Per a la realització de les seves funcions, la Subcomissió compta amb **diversos relators especials i grups de treball** encarregats de realitzar investigacions i de formular recomanacions sobre problemes concrets de drets humans. A causa de la seva mida reduïda i de la flexibilitat dels seus procediments, els grups de treball suposen un espai útil de diàleg entre els governs, els òrgans de l'ONU, organitzacions intergovernamentals i la societat civil. A continuació s'hi descriuen breument els mandats dels grups de treball.

El grup de treball sobre **minories** que monitorea el compliment de la Declaració sobre els drets de les persones que pertanyen a minories ètniques, religioses i lingüístiques, presenta recomanacions sobre aquest punt i aborda actualment temes com la intolerància religiosa, la prevenció de conflictes i el dret de les minories a participar en la vida pública i política, d'entre altres qüestions. El grup de treball sobre els drets dels **pobles indígenes**, és un dels mecanismes que té més èxit de la Subcomissió i constitueix un dels principals fòrums de les Nacions Unides que compta amb més alta participació de les poblacions indígenes. El tema principal de la seva última sessió ha estat centrat en la utilització de les terres dels indígenes per autoritats no indígenes, grups o individus per a propòsits militars. Altres grups de treball de la Subcomissió són els d'administració **de justícia, empreses transnacionals** i el creat per dissenyar principis i directrius relatives a la promoció i protecció dels drets humans en la lluita contra el **terrorisme**.

La Subcomissió també treballa la qüestió de formes **contemporànies d'esclavitud**, tant des de

l'aspecte de la implementació del les convencions sobre aquest tema com sobre la prevenció d'aquestes formes d'esclavitud. Per forma contemporània d'esclavitud s'entén l'explotació sexual o econòmica, treball forçat i tràfic de persones.

El Fòrum Social sobre **drets econòmics, socials i culturals**, conegut com el Fòrum Social, es crea com a resposta a les preocupacions que sorgeixen en relació a l'impacte de la globalització pel que fa a poder gaudir dels drets econòmics, socials i culturals. El fòrum pretén ser un espai de debat i de formulació de noves idees, i aquest any té com a tema central la lluita contra la pobresa i el dret a la participació i el paper de les dones.

b) Principals característiques

Les característiques que fan d'aquest òrgan, un dels més imprescindibles dins del sistema de protecció internacional dels drets humans vénen donades per la seva composició i la seva metodologia de treball.

Quines són les principals contribucions de la Subcomissió?

La Subcomissió ha realitzat contribucions en l'adopció dels Pactes Internacionals de Drets Humans i se li deuen també les iniciatives legislatives de diversos instruments normatius, com són la Declaració sobre els drets dels pobles indígenes, la Convenció sobre la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades i els principis bàsics i directrius sobre el dret al remei i a la reparació per a les víctimes de greus violacions del dret internacional dels drets humans. Un dels darrers assoliments a nivell normatiu ve donat per l'adopció de les Normes sobre la responsabilitat de les empreses en l'àmbit dels drets humans. No obstant això, la Comissió en lloc d'aprovar-les va nomenar un relator especial, fet que s'ha considerat des de diversos sectors com una demostració de la manca de voluntat política de reconèixer la responsabilitat d'aquests actors a través de l'elaboració d'un text de convenció internacional.

Una altra de les qüestions interessants de la Subcomissió és l'atenció que ha dedicat als drets econòmics, socials i culturals, la qual cosa ha reforçat la indivisibilitat dels drets humans i l'anàlisi de la situació de diversos grups en situació de vulnerabilitat. Finalment, cal fer esment que en aquest *think tank* l'elecció dels nous temes a tractar ve determinada no tant per interessos polítics, sinó per necessitats en el camp jurídic internacional dels drets humans. La Subcomissió al llarg del seu funcionament ha anat satisfent les llacunes del dret internacional dels drets humans, identificant aspectes que no havien estat regulats i contribuint així al **desenvolupament del dret internacional dels drets humans**.

D'altra banda, també ha dirigit la seva mirada cap a nous actors, especialment actors no estatals que pel seu augment de poder i impacte en els drets humans poden tenir una incidència positiva o negativa sobre aquests drets, com són per exemple les empreses transnacionals. Igualment important és el seu paper d'identificació de nous subjectes en situació de vulnerabilitat. En aquest sentit la Subcomissió va reaccionar de manera àgil davant la necessitat d'estudiar els drets humans de les persones immigrants en situació administrativa irregular.

La Subcomissió com a model de normativització internacional

La Subcomissió reflecteix en definitiva una de les característiques que hauria de tenir la legislació internacional dels drets humans: Un dret internacional en constant estat d'alerta a l'hora de predir nous reptes, nous actors en disposició de cometre possibles vulneracions i nous grups de persones que són sotmeses a noves situacions de vulnerabilitat. Gràcies als treballs de la Subcomissió, la normativització internacional aconsegueix doncs estar en un estat permanent de permeabilitat pel que fa a les demandes de la societat civil, tant a nivell pràctic com teòric, ja que una de les seves aportacions principals és la de dissenyar nous instruments normatius de protecció i defensa dels drets humans.

Cal destacar finalment que, dins del sistema de les Nacions Unides, la Subcomissió constitueix un

espai en què les ONG tenen un alt nivell de participació proactiva des d'una posició més igualitària que en el Consell. En aquest sentit ha estat tradicionalment molt rellevant el contacte estret de la Subcomissió amb la societat civil. Els organismes independents dels sistemes de protecció acostumen ser més proclius a buscar vies properes de treball amb les ONG i, per la seva part, la societat civil ha mostrat una confiança indubtablement més gran quan ha treballat amb òrgans amb vocació independent com aquest.

c) La Subcomissió a la seva última sessió

Pel que fa a les resolucions preses aquest any cal destacar-ne les següents. En l'àmbit de l'administració **de justícia**, la Subcomissió va reafirmar la importància de lluitar contra la impunitat, va subratllar la urgència del restabliment de la justícia i de l'imperi de la llei en situacions de conflicte i postconflicte així com en processos de transició, per garantir la justícia, promoure la reconciliació i restablir la confiança en les institucions de l'Estat. D'altra banda va sol·licitar un nou estudi sobre els drets humans i la sobirania dels estats així com un estudi sobre justícia transicional i mecanismes d'investigació per a la veritat i reconciliació, amb especial èmfasi sobre l'Amèrica Llatina. Finalment, va nomenar una relatora especial amb l'objectiu de dur a terme un estudi sobre la responsabilitat dels funcionaris internacionals que formen part de les operacions de suport a la pau.

Pel que fa als **drets econòmics, socials i culturals**, la Subcomissió va instar al Consell de Drets Humans (CDH) a aprovar els principis rectoris sobre extrema pobresa i drets humans i la seva transmissió a l'Assemblea General. Aquestes normes constitueixen el primer esforç normatiu pel que fa al nou enfocament de drets humans que es vol implementar en les polítiques de cooperació i que ja està sent executat principalment pels governs dels països nòrdics europeus. En aquest mateix sentit, va decidir presentar al CDH un projecte de directrius per a la realització del **dret a l'aigua** per a la seva aprovació. Va destacar el dret al aigua com un dret humà, reafirmar que el seu accés no pot ser objecte de cap mena de restricció i que aquest dret ha d'estar sotmès a la reglamentació i control de les autoritats públiques. D'altra banda, la Subcomissió va recomanar al Consell l'aprovació de les Normes sobre Responsabilitats de les **empreses transnacionals** i altres empreses comercials i va considerar la possibilitat d'establir un òrgan de seguiment. Respecte a la qüestió de la corrupció, la Subcomissió va instar els Estats a establir mecanismes nacionals independents per impedir i combatre aquest fenomen mitjançant l'aplicació de lleis específiques de lluita contra la corrupció i va recomanar al CDH que transmetés el qüestionari elaborat per la Relatora sobre aquesta qüestió als estats i a la societat civil.

Respecte a la **discriminació**, el grup de treball sobre els drets de les minories va decidir aprovar un pla de treball de dos anys que inclou seminaris i estudis temàtics sobre els drets de les minories i va exhortar l'Oficina de l'ACNUDH i l'Experta independent sobre minories que fessin participar les agències de l'ONU, institucions financeres internacionals per tal de que reconeixin la importància d'incorporar les qüestions de les minories en els programes i polítiques com a instrument per a arribar a la igualtat de drets.

El grup de treball sobre les **Poblacions Indígenes** va recomanar que el tema de les "qüestions indígenes" s'incorporés automàticament al programa del CDH i va subratllar la necessitat de donar continuïtat a aquest òrgan. Va exhortar igualment els estats a dedicar especial atenció a la promoció i protecció dels coneixements tradicionals i a vetllar pel principi del consentiment lliure, previ i informat. Finalment, va acordar que el proper any el tema principal serà "L'impacte de les iniciatives del sector privat sobre els drets dels pobles indígenes".

Pel que fa a temes específics, com les formes **contemporànies d'esclavitud**, la Subcomissió va recomanar al Consell que reforqués el mandat del grup de treball sobre aquesta qüestió i que es creés un relator especial. Sobre la violació sistemàtica, l'esclavitud sexual i les pràctiques

anàlogues durant els conflictes armats, va exhortar els estats que prevegin sancions penals eficaces, així com una indemnització amb l'objectiu de posar fi a la impunitat.

Pel que fa al tema de **terrorisme i drets humans**, el Grup de treball que s'encarrega d'aquesta qüestió va reafirmar la importància de respectar la normativa internacional sobre drets humans i refugiats, així com el dret humanitari, en la lluita contra el terrorisme.

En relació amb la **protecció dels civils durant els conflictes armats**, la Subcomissió va recomanar als Estats que celebressin trobades d'experts regionals per proveir a la Conferència d'Altes Parts Contractants dels Convenis de Ginebra amb lliçons apreses de conflictes recents, tant nacionals com internacionals, i amb aportacions de suggeriments per solucionar llacunes de protecció i monitoratge. Va sol·licitar també que s'elaborin unes directrius sobre l'experiència de recents comissions d'investigació i va recomanar la continuació d'aquest tema en l'agenda de l'òrgan successor de la Subcomissió.

d) Quin és el futur de la Subcomissió?

Ja l'any 1999 la **Comissió de Drets Humans va presentar una sèrie de recomanacions** que estaven orientades a reduir a la meitat tant el període de sessions, de quatre a dues setmanes, com el nombre d'experts de 26 a 15. També es va recomanar la supressió de la competència de la Subcomissió per aprovar resolucions sobre països i fins i tot les temàtiques que continguessin referències a països concrets. Això suposava un clar intent de menyscar la rellevància de la Subcomissió i d'acabar amb els treballs d'un òrgan que servia de contrapunt al treball més polititzat de l'antiga Comissió¹.

En el context de l'actual reforma del sistema internacional de protecció de drets humans, el mateix Consell de Drets Humans va demanar a la Subcomissió que presentés un informe amb la seva visió de la seva pròpia reforma². En aquest marc, la Subcomissió va presentar una sèrie de recomanacions entre les quals proposava que seguís tenint funcions de promoció i desenvolupament progressiu dels drets humans (realització d'estudis); de protecció de drets humans, (algun paper en el mecanisme de revisió periòdica universal). Al seu torn, també va suggerir poder tenir la iniciativa d'atendre les preocupacions de les ONG, governs, institucions nacionals, etc., i mantenir els grups de treball. Respecte a la composició es mantindria el nombre de 26 membres³.

No obstant això, la mateixa resolució 60/251 que crea el Consell omet conscientment qualsevol esment a la necessitat de permanència de la Subcomissió quan es refereix a la reforma dels òrgans que depenen de la Comissió. Únicament es troba una fórmula genèrica en la qual es diu que el Consell mantindrà un "assessorament especialitzat" que per si sola no garanteix la permanència de la Subcomissió.

En relació amb les futures funcions de la Subcomissió certs Estats proposen que aquest òrgan pugui aportar un coneixement expert sobre el mecanisme de revisió periòdica universal, però són escasses les veus en la comunitat internacional que advoquen amb força per la permanència del poder d'iniciativa normativa de la Subcomissió. Fins i tot no són pocs els Estats que desitjarien veure desaparèixer aquest òrgan⁴.

Queda per veure si les funcions que se li assignaran seran les pròpies d'un mecanisme amb capacitat de reacció o se li atorgaran unes funcions merament residuals en la protecció dels drets humans. La Subcomissió necessita reformes urgents per mantenir la seva idoneïtat, no obstant

¹ Villán Durán C. *Curso de Derecho Internacional de los Derechos Humanos*. Trotta, 2002, Pàg. 169.

² Decisió 2006/102 del Consell de Drets Humans.

³ Símbol de document, A/HRC/Sub.1/58/CRP.13.

això, aquestes han de tendir a l'enfortiment de les seves funcions i mai no haurien de servir de pretext per dissoldre-la.